

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MAKTABGACHA VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI
NIZOMIY NOMIDAGI TOSHKENT DAVLAT
PEDAGOGIKA UNIVERSITETI**

"TASDIQLAYMAN"

A.K. Kirgizbayev

2023 yil " " "

Ro'yxatga olindi, № DD-70110201-2.02.

2023 yil " " "

**MAKTABGACHA TA'LIMNING KONSEPTUAL ASOSLARI VA
ZAMONAVIY YONDOSHUVLARI
O'QUV DASTURI**

Bilim sohasi:	100000 – Ta'lim
Ta'lim sohasi:	110000 – Ta'lim
Magistratura mutaxassisligi:	70110201 - Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (maktabgacha ta'lim)

Toshkent 2023

Fan/mavzu kodi MTKAZY205	O'quv yili 2023-2024	Semestr 4	Kreditlar 5	
Fan/mavzu turi Tanlov	Ta'lim tili O'zbek/rus		Haftadagi dars soatlari 4	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Maktabgacha ta'limning konseptual asoslari va zamonaviy yondashuvlari	60	90	150
2.	<p>I. Fanning mazmuni</p> <p>Fanni o'qitishdan maqsad – magistr'larga pedagogik tadqiqotlar metodologiyasini pedagogik muammo sifatida o'rganish, tadqiqot samaradorligini amalga oshirishda tadqiqotning metodologik asoslariga e'tibor berish, amaliy pedagogik faoliyat jarayonida tadqiqotlarni olib borishni o'rgatish hamda ularni amaliyotga tatbiq etish ko'nikmasini hosil qilishdan iborat.</p> <p>Fanning vazifasi - nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalar, ilmiy tadqiqotlarni olib borishda, ilmiy apparat, ilmiy tadqiqot ob'ekti, predmeti, ilmiy farazi kabilar, yondoshuvlar, ilmiy tadqiqotni rivojlantirishning mantiqiy asoslari, metodlari mazmun-mohiyatini bilish, ularga nisbatan shaxsiy munosabatni shakllantirish.</p> <p>II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)</p> <p>III. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:</p> <p>1-mavzu. O'zbekiston Respublikasi maktabgacha ta'lim tizimini rivojlantirish konsepsiyasi</p> <p>O'zbekiston Respublikasi maktabgacha ta'lim tizimini rivojlantirish konsepsiyasining mazmuni va mohiyati.</p> <p>2-mavzu. O'zbekiston Respublikasida maktabgacha ta'limni rivojlantirishning maqsadlari.</p> <p>O'zbekiston Respublikasida maktabgacha ta'limni rivojlantirishning maqsadlari kategoriyalari va tushunchalari.</p> <p>3-mavzu. O'zbekiston Respublikasida maktabgacha ta'limni rivojlantirishning vazifalari.</p> <p>O'zbekiston Respublikasida maktabgacha ta'limni rivojlantirishning vazifalari, uning o'ziga xos xususiyatlari va ularning roli.</p> <p>4-mavzu. O'zbekiston Respublikasida maktabgacha ta'limni rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari.</p>			

O'zbekiston Respublikasida maktabgacha ta'limni rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari maqsadi va vazifalari.

5-mavzu. Maktabgacha ta'limni rivojlantirishning uzoq muddatli istiqboldagi bosqichlari.

Maktabgacha ta'limni rivojlantirishning uzoq muddatli istiqboldagi bosqichlarini belgilash va samaradorligini oshirish

6-mavzu Maktabgacha ta'lim tizimining joriy holati va uni rivojlantirishdagi mavjud muammolar.

Maktabgacha ta'lim tizimining joriy holati va uni rivojlantirishdagi mavjud muammolar kuzatish, tadqiqot olib borish va muammolar echmini bartaraf etish yo'llari.

7-mavzu. Maktabgacha ta'lim tashkilotlari filiallari negizida yuridik shaxs maqomiga ega to'laqonli maktabgacha ta'lim tashkilotlari tashkil qilish.

Maktabgacha ta'lim tashkilotlari filiallari negizida yuridik shaxs maqomiga ega to'laqonli maktabgacha ta'lim tashkilotlari tashkil qilish ishlarining mohiyati va bosqichlari.

8. Maktabgacha yoshdagi bolalarning to'liq qamrab olinishini ta'minlash ishlarini tashkil etish va konsepsiya ishlab chiqish metodikasi.

Maktabgacha yoshdagi bolalarning to'liq qamrab olinishini ta'minlash ishlarini tashkil etish va konsepsiya ishlab chiqish metodikasi ishlarini tashkil etish dasturini tayyorlash.

9-mavzu. Ota-onalarning bola shaxsining shakllanishida maktabgacha ta'limning ijobiy jihatlari.

Ota-onalarning bola shaxsining shakllanishida maktabgacha ta'limning ijobiy jihatlari jarayonini tashkil etish tizimi.

10-mavzu. Bola hayoti va faoliyatining barcha sohalarini rivojlantirishni ta'minlovchi muhim manba bo'lgan sifatli maktabgacha ta'limdan foydalanish.

Bola hayoti va faoliyatining barcha sohalarini rivojlantirishni ta'minlovchi muhim manba bo'lgan sifatli maktabgacha ta'limdan foydalanish. Maktabgacha ta'lim sohasidagi me'yoriy-huquqiy bazani yanada takomillashtirish

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi zarur. Mashg'ulotlar faol va interaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1.O'zbekiston Respublikasi maktabgacha ta'lim tizimini rivojlantirish

konsepsiyasi

2.Maktabgacha ta'lim tizimini rivojlantirish konsepsiyasining mazmuni va mohiyati.

3.Maktabgacha ta'limni rivojlantirishning maqsadlari.

4.Maktabgacha ta'limni rivojlantirishning maqsadlari kategoriyalari va tushunchalari.

5.Maktabgacha ta'limni rivojlantirishning vazifalari.

6.Maktabgacha ta'limni rivojlantirishning vazifalari, uning o'ziga xos xususiyatlari va ularning roli.

7.Maktabgacha ta'limni rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari.

8.Maktabgacha ta'limni rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari maqsadi va vazifalari.

9.Maktabgacha ta'limni rivojlantirishning uzoq muddatli istiqboldagi bosqichlari.

10.Maktabgacha ta'limni rivojlantirishning uzoq muddatli istiqboldagi bosqichlarini belgilash va samaradorligini oshirish

11.Maktabgacha ta'lim tizimining joriy holati va uni rivojlantirishdagi mavjud muammolar.

12.Maktabgacha ta'lim tizimining joriy holati va uni rivojlantirishdagi mavjud muammolar kuzatish, tadqiqot olib borish va muammolar echmini bartaraf etish yo'llari.

13.Maktabgacha ta'lim tashkilotlari filiallari negizida yuridik shaxs maqomiga ega to'laqonli maktabgacha ta'lim tashkilotlari tashkil qilish.

14.Maktabgacha ta'lim tashkilotlari filiallari negizida yuridik shaxs maqomiga ega to'laqonli maktabgacha ta'lim tashkilotlari tashkil qilish ishlarining mohiyati va bosqichlari.

15. Maktabgacha yoshdagi bolalarning to'liq qamrab olinishini ta'minlash ishlarini tashkil etish va konsepsiya ishlab chiqish metodikasi.

16.Maktabgacha yoshdagi bolalarning to'liq qamrab olinishini ta'minlash ishlarini tashkil etish va konsepsiya ishlab chiqish metodikasi ishlarini tashkil etish dasturini tayyorlash.

17. Ota-onalarning bola shaxsining shakllanishida maktabgacha ta'limning ijobiy jihatlari.

18.Ota-onalarning bola shaxsining shakllanishida maktabgacha ta'limning ijobiy jihatlari jarayonini tashkil etish tizimi.

19. Bola hayoti va faoliyatining barcha sohalarini rivojlantirishni ta'minlovchi muhim manba bo'lgan sifatli maktabgacha ta'limdan foydalanish.

20.Maktabgacha ta'lim sohasidagi me'yoriy-huquqiy bazani yanada takomillashtirish

IV . Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Auditoriyadan tashqari vaqtda bajariladigan mustaqil ishlar quyidagi turlarda amalga oshirilishi tavsiya etiladi:

- esse – dolzarb mavzu bo'yicha shaxsiy fikrini tanqid, publitsistik va boshqa janrlarda yozma bayon qilish;
  - dokladlar tayyorlash;
  - kurs ishi yozish;
  - konspekt yozish;
  - glossariy tuzish;
  - individual va guruhli o'quv loyihasi;
  - keys-topshiriqlarini bajarish;
  - mavzuli portfoliolar tuzish;
  - axborot-tahliliy materiallar bilan ishlash;
  - manbaalar bilan ishlash;
  - infografika tuzish;
  - multimediali taqdimotlar yaratish;
  - mashg'ulotlarning metodik ishlanmalarini tayyorlash;
  - darsdan tashqari mashg'ulotlar ishlanmalarini tayyorlash;
- ta'lim yo'nalishi(mutaxassislik)ning xususiylitidan kelib chiqqan holda mustaqil ishlarning boshqa turlaridan foydalanish mumkin.

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

- 1.O'zbekiston Respublikasi maktabgacha ta'lim tizimini rivojlantirish konsepsiyasi
- 2.Maktabgacha ta'lim tizimini rivojlantirish konsepsiyasining mazmuni va mohiyati.
- 3.Maktabgacha ta'limni rivojlantirishning maqsadlari.
- 4.Maktabgacha ta'limni rivojlantirishning maqsadlari kategoriyalari va tushunchalari.
- 5.Maktabgacha ta'limni rivojlantirishning vazifalari.
- 6.Maktabgacha ta'limni rivojlantirishning vazifalari, uning o'ziga xos xususiyatlari va ularning roli.
- 7.Maktabgacha ta'limni rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari.
- 8.Maktabgacha ta'limni rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari maqsadi va vazifalari.
- 9.Maktabgacha ta'limni rivojlantirishning uzoq muddatli istiqboldagi bosqichlari.
- 10.Maktabgacha ta'limni rivojlantirishning uzoq muddatli istiqboldagi bosqichlarini belgilash va samaradorligini oshirish
- 11.Maktabgacha ta'lim tizimining joriy holati va uni rivojlantirishdagi

mavjud muammolar.

12. Maktabgacha ta'lim tizimining joriy holati va uni rivojlantirishdagi mavjud muammolar kuzatish, tadqiqot olib borish va muammolar echimini bartaraf etish yo'llari.

14. Maktabgacha ta'lim tashkilotlari filiallari negizida yuridik shaxs maqomiga ega to'laqonli maktabgacha ta'lim tashkilotlari tashkil qilish ishlarining mohiyati va bosqichlari.

15. Maktabgacha yoshdagi bolalarning to'liq qamrab olinishini ta'minlash ishlarini tashkil etish va konsepsiya ishlab chiqish metodikasi.

3. V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)

Fanni o'zlashtirish natijasida magistr:

- Maktabgacha ta'limning konseptual asoslari va zamonaviy yondashuvlari tushunchasining mazmuni, tavsifi va funksiyalari; metodologiyaning umumfalsafiy darajasi; metodologiyaning umumilmiy darajasi; metodika va metodologiya o'rtasidagi bog'liqlik; ilmiy bilish metodologiyasi asoslari; ilmiy-metodik tadqiqotlarga qo'yiladigan talablar; pedagogik ilmiy tadqiqotlarning shakllanish va rivojlanish tarixi; pedagogik ilmiy tadqiqotlarning fanlararo aloqadorligi; zamonaviy pedagogik konsepsiyalar; fundamental, amaliy va innovatsion pedagogik tadqiqotlarni amalga oshirish shart-sharoitlari; pedagogik-psixologik tadqiqotlarga integratsion-innovatsion yondashuv; maktabgacha ta'limda ilmiy-pedagogik izlanish metodlari haqida *tasavvur va bilimga ega bo'lishi*;

-pedagogik ilmiy tadqiqotlarni tashkil etish va o'tkazish; pedagogik ilmiy tadqiqotlar samaradorligini aniqlash; pedagogik tadqiqotlarda tizimli yondashuv va ma'lumotlarni qayta ishlash texnologiyasini qo'llash; ilmiy tadqiqotlarni metodik jihatdan tahlil etish; ilmiy-metodik tadqiqotlarda ilmiy bilish metodlarini tizimlashtirish

yuzasidan *ko'nikmalariga ega bo'lishi*;

-ta'limda ilmiy-metodik ishlarni tashkil etish; maktabgacha ta'lim-tarbiya tizimini modellashtirish; ilmiy tadqiqotni bosqichma-bosqich tashkil etish; ilmiy-tadqiqot asosnomalarini taqqoslash; o'quv va meyoriy hujjatlarni o'rganish, tahlil qilish; elektron o'quv adabiyotlar va ma'lumotlar bazasini tahlil qilish; ilmiy-tadqiqot natijalarini tahlil qilish; ilmiy-metodik tadqiqotlarda izlanish, tadqiq etish ishlarini tashkil qilish; pedagogik ilmiy tadqiqot ishlarini samaradorligini baholash; pedagogik ilmiy tadqiqot natijalariga asosan xulosalar chiqarish; pedagogik ilmiy tadqiqot ishlarini himoyaga tayyorlash kabi *malakaga bo'lishi kerak*.

4.	<p>VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: ma'ruzalar; interfaol keys-stadilar; seminarlar (mantiqiy fiklash, tezkor savol-javoblar); guruhlarda ishlash; taqdimotlarni qilish; individual loyihalar; jamoaga bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.</p>
5.	<p>VII. Kreditlarni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish.</p>
6.	<p>VIII. Asosiy adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori, 08.05.2019 yildagi PQ-4312-son 2. §5. Maktabgacha ta'limni boshqarish tizimini takomillashtirish, maktabgacha ta'lim tashkilotlari faoliyatini moliyalashtirishning shaffofligi va samaradorligini ta'minlash. 3. §6. Maktabgacha ta'lim tizimiga xodimlarni tayyorlash, qayta tayyorlash, malakasini oshirish, tanlab olish va rivojlantirishga mutlaqo yangi yondashuvlarni joriy etish 4. To'raqulov X.A., Hasanboev J.J., Usmanov N.O., Alqarov I.Sh., To'raqulov O.X. Ilmiy tadqiqot asoslari. – T.: "Fan va texnologiya" nashriyoti, 2011. <p>IX. Qo'shimcha adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Mirziyoyev Shavkat Miromonovich. Yangi O'zbekiston strategiyasi.- Toshkent, 2021. -458 b. 6. Sh.M.Mirziyoyev "Buyuk kelajagimizni mard va oliyjanob xalqimiz bilan birga quramiz" T 20017y 7. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 - yil 6 - noyabrda "O'zbekistonning yangi taraqqiyot davrida ta'lim - tarbiya va ilm - fan sohasini rivojlantirish chora tadbirlari to'g'risida " gi PF - 6108 - son farmoni. <p style="text-align: center;">Axborot manbaalari</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. http://www.edu.uz–O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi sayti. 2. http://www.edu.uz – O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi sayti. 3. http://www.gov.uz– O'zbekiston Respublikasi xukumati portali. 4. www.pedagog.uz 5. http://www.ziyonet.uz/ 6. www.edu.uz

	7. tdpu-INTRANET. Ped
7.	Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet Kengashining 2023 yil "_____" dagi qarori bilan tasdiqlangan.
8.	Fan/modul uchun mas'ullar: G.S.Sharipova- TDPU, "Maktabgacha ta'lim metodikasi" kafedra professori v.b, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).
9.	Taqrizchilar: N.Sh.Abdullaeva - Maktabgacha ta'lim tashkiloti direktor va mutaxassislarini qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish instituti, o'quv –metodik ishlar bo'yicha prorektor pedagogika fanlari doktori (DSc). dotsent M.X.Tojiev Tashkent pedagogika kolleji direktori, pedagogika fanlari nomzodi,dotsent.

"Maktabgacha ta'lim metodikasi"
kafedra mudiri

F.U.Jumanova